

(א) לקמן טו. [ע"ש צ"מ
סד: (ב) טושה מ"ח,
(ג) וכן לקמן טז. (ד) וכן פשי'
במנח"י,

תורה אור השלם

1. נשאר בעיר ששנה
ושא"ה יבת שער:
ישעיהו כד יב

הגהות הב"ח

(א) הש"י ד"ה אקלקלאת
אשפה. ו"ז וכן הוא במנח"י
ע"ז כח ע"ה ובהערות
דף י"ב ע"ה:

גליון הש"ס

נב"י קס"ב בור ברשות
חייב. ע"י לקמן דף כח ע"ה
מוס' ד"ה הנ"מ:

מוסף רש"י

בהדיוט מדעת דמי.
שהקדש מונח למעול לכל
הכל ואין מוחה בידו
ורמנא אמר מלן דמחיה
למעול ורמנא דיע (ב"מ
טז). ורשאי יוכת שער.
לשון בית השאלה מלן ויש
ומתוך כך שערות מרקדס
שם ומנח"י וסמכין את
שעריו (טושה ח"ח). שם
הוא וסמך שאלה מכתת
שערס ומתלי בית שער.
אדם דר בתוכה (לקמן טז).
ביתא מייבא יתיב. זה
הדר בתוכה הנהנה לנת
זה שהוא מיושב בדוכין.
ימי. אלו מרס, לפי שהדר
בתוכה עם ומשפין סדקיה
ממך (טח).

רבינו חננאל

בהדיוט מדעת דמי, וחייב.
ובהדיוט שלא מדעת,
קיימ' לו חצר דלא
קיימ' לאונורא פטור, שני
ורשאי יוכת שער. השומר
בית מראוב ונמצא אותו
הבית כי לשמער' הוא,
משלם הדר בו מרשות
למעול, וכן השומר בית
מבעלי העיר נמצאו
בעלים משלם השכירות
לבעלי. והוא גברא דבא
אדנא אקלקלאת דתמי
ואגביה רב נחמן לאפדניה
מיניה, להשתלם השכירות
ממנו. לימ' קסבר הדר
בחצר חבירו בלא דעתו
צריך להעלות שוכר. לא,
אלא משום דמפקדא
קרמנאי הו' יתיב בההוא
קלקולאת והו' יתיב
ליתמי דבר מוטע, ואמ'
ליה ר' נחמן ויל פייסינהו
ליתמי. לא אשגח ביה,
ואגבא לאפדנא מיניה.
מתני'. מעידי הרחבה
משלמת מה שהזיקה. אמ'
רב ובמחזרת, כגון שיש
נזירות פתוחות בצדדין
שלרשות הרבים וזוהת
מהלכת ומחזרת ראשה
וחוטפת פהיה מן הפתחים
ואוכלת. ושמואל אמ' אפי'
מחזרת פטורה ומשלמת
מה שהזיקה, היכי משכחת
לה כגון דשבקה לרחבה
ואולה וקם בצידה רחבה.
ואותיב רב נחמן עליה
דרב ממנאי' מפתח החנות
משלמת מה שנהגה, מא
לא במחזרת וקטני מה
שנהגה אבל מה שהזיקה
לא. ופריך, מתני' כגון
דקיימ' זה פתח החנות
בקרן זוית, כגון שהיה

אין לריך להעלות לו שוכר. ועוד אמר אלא מרי דהשוכר בית מראובן כו' ונמלאת בית של שמעון והוא שוכר מראובן מעלה שוכר לשמעון: פריס. כלומר תרמי מילי קאמר דסתין אהדי דהאי דשכר בית שמעון מראובן הוה ליה דר בחצר שמעון שלא מדעת שמעון וקאמר לריך להעלות לו שוכר וירשא קאמר אין לריך: הא דקיימא לאגרא. מעלה שוכר לשמעון דהוה ליה זה נהנה זה חסר: דר בחצר חבירו. דלא קיימא לאגרא שלא מדעת אין לריך להעלות שוכר: שנאמר ושאיה יוכת שער. שד ששמו שאיה מכתת שער בית שאין בני אדם דרין זו והלכך זה שעמד זו ההנהו. לישנא אחרינא בית שהוא שאוי ויחד מלן אדם יוכת שער מוסיקין מכתתין אותו: יוסא מייסא יסיב. בית שהוא מיושב בדרת בני אדם יתיב ישובו קיים לפי שהדרין בתוכו רואין מה שהוא לריך ומתקנין אותו: דקמשתמש זו. צעל הבית צלצבי ומצינא שהיו עליו ומצנו בתוכו זה הלך ודר זו משום שאיה לינא הואיל ומשתמשין זו משום ביתא מייסא אינא דלן זה ישוב זה שדר זו יפה עשה והנהנו: אקלקלאת. (א) אשפה דמשתרגמין אקלקלאת מאשפות יריס אביון (טהלים קיג): קרמנאי. שם אומה. ל"א קדמונאי קדמונים היו יושבין זו ומעלים שוכר ליתומים והוה ליה קיימא לאגרא: אמר רב ובמחזרת. ראשה מרחצה לזידה של רחצה ואכלה פירות קמני מתנינן דמשלמת מה שהזיקה אל"ע דכולה קיימא ברחצה: פטורה. הואיל וגוף הבהמה קאי ברחצה דלורחה הוא להחזיר ראשה וכן צרה"ר היא: וקמא צלצבי רחצה. שאין דרך שוריים ללכת שם הלכך לאו כר"ה דמי: נאפי נפשה. לאו אמתנינן: מחזרת. שהחזירה ראשה ואכלה צלצבי רחצה: פטורה במחזרת. דלא משכחת לה אלא במחזרת וקמני מה שנהגה כו': דקיימא. חנות בקרן זוית כגון מצוי קטן הלה במצוי גדול וקיימא חנות בראש מצוי קטן ומשוך קצת כלפי פנים וכשנכנסה צהמה ממצוי גדול לקטן פגעה בפירות מיד דרך הלכה דלאו מחזרת

היא: ר"ע לא פליגי דחייב דלא היה לה להחזיר ראשה לזיד רחצה: נמלאת מקום. שכנס לתוך שלו וזנה והניח מתקדשו לרה"ר ושטח שם פירות ונכנסה שם צהמה דרך הלכה ואכלתן: לימא. רב ושמואל דרבי ישמעאל ור"ע דפליגי בה לקמן בפרק שור שנגח את הפרה (דף מט:). דר צב חייב ומשום הכי פטורה הך צהמה דוה שטח שם פירותיו הוה ליה כמו צור שאם הוחלקה בהן צהמה חייב שהרי הפקיר רשותו הלכך לא היה לו לעשות כן וקיי"ל צהמניה את הכד (לקמן דף ז). כל התמקלקלן צהמות הרבים שהיו חייבין לשלם וכל המחזיק בהן וזה: ושמואל סבר פטור. הלכך צהמה שאכלתן חייבת שהרי צהמות עשה ורשות הרבים נמי לא היו שאין זה דרך הילוכה: צעלמא

בקונטרס ובהמה שאכלה פטורה ורב לטעמיה דאמר בפרק המניח (לקמן דף ז:)

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

כא.

עין משפט
נר מצוה

בג א מ"י פ"ג מהלכות
גולה ואפדה הלכה ט
טו"ש ע"י ח"מ ס' שגם
סעף י:
בד ב מ"י פ"ג מהלכות
גולה ואפדה הלכה ט
סג ע"י ע"י טו"ש ע"ש
ח"מ ס' שגם סעף ט
וע"י י:
בג ג סג ע"י טו"ש ע"י
בז ד מ"י פ"ג מהל'
מקי ממונ הלכה ט
סג ע"י טו"ש ע"י ח"מ
ס' שגם סעף ט:
בז ו טו"ש ע"ש סס ע"י י:

רבינו חננאל (תוסף)

ובמקום אחר ד' אמות
ובאותן ב' אמות פתח
פתוח לחנות ובה פירות
הבהמה בדרך הילוכה
פטורה ואכלה מאותו
הפתח בלא חזרה והשן
שנהגה. ויפתח בשחיה
פטורה. ואשבחן בתלמוד
ארץ ישר' רב אמ' עקמה
בלא עקמת האכלה. משלמת
מה שהזיקה. והתנין
מפתח החנות משלמת מה
שנהגה. ויפתח בשחיה
חומר טעון בידים ובשעת
עברתן פטור צואריהן
ואכלו מפתח החנות. פ"י
לפי דרכם אכלו הגדיים
בלא עקמת הצנור, ועל
כגון זה שנינו מה שנהגה.
איבא דאמרי מחזרת כולי
עלמ' לא פליגי דחייב,
כי פליגי במקצה מקום
מרשותו ונתן בו פירות
והניחה הבהמה ברשות
הרבים והלכה לה אל
הפירות ואכלתם. רב אמ'
פטור כרשות הרבים הוא
חשוב וכן ברשות הרבי'
פטור. לרב אלו חפר
(בב) [בור] במקום זה
שהקצוה לרשות הרבי',
כגון שהכניס כחלי חצירו
בפנים והניח מחצירו
מקום משוה לרש' הרבי'
באותו מקום כי כחופר
בלא מחיצה, ונפל באותו
(בב) [בור] ברשות הרבים
דמו. ושמואל אמ' מקצה
(מקצה) מקום מרשותו
לרש' הרבי' כי היא גוונא
חייב, שהרי לא הפקירו
וכחצירו הוא, והשור
שאלכ פירות באותו מקום
חייב כי שן ברש' הניק
חייבת. ואמרי אחי, וכן
אלו חפר באותו מקום
מרשותו ונפל
שמה שור פטור בעל הבור,
דיכיל למימר ליה תורן
ברשותי מאי בעי. ופשטין
לה לעולם אימא לך

בהדיוט מדעת דמי. פ"ה דדעת שכינה איכא וקשה דשלא מדעתו לאו דוקא אלא אורחיה דמילתא נקט ור"ה מדעתו אלא נראה כהדיט מדעת דמי כלומר דדעת שכינה איכא שלא יהנה אדם בלא מעילה: וי"ה"י דהו"י דר בר מועט. ומחמת כן חייב לשלם מה שנהנה אע"פ שלא חיסר כל כך וכן מוכח כולה שמעתין כדאמרין לעיל משום שחירותא דאשיתא: ובמחזרת. פ"י בקונטרס דדוקא במחזרת אכל אכלה בלא חזיר כגון צלצבי הרחצה צולטין ואכלה מאותה צלצבי משלמת מה שנהגה צלצבי. אחר של רש"י פירש למחזרת חייבת משום קרן דמשונה הוא וקשה לפירושו דלעיל אמרין כיון דלורחיה למילא ליפתח אורחיה נמי לסרורי ולמיסק הכא נמי אורחיה לחזור ואפילו לעלות צלצבי רחצה ועוד דמשלמת מה שהזיקה משמע נ"ש ועוד דמשמע בסמוך דחיצא דמקלס מקום לרה"ר כחיצו מחזרת ונראה לר"י דלצדי רחצה חשיבי חצר הניק שכל אחד יש לו רשות להניח פירותיו כנגד פתח ביתו צלצבי רחצה ולרב אפילו במקום שיכול לאכול בחזיר חשיב חצר הניק וחייבת נוק שלם מטעם שן ולשמואל מקום שיכול לאכול בחזיר חשיב לה כרשות הרבים:

מפתח החנות. הן תריסר החנויות שמניחין לפני החנויות כשפותחין אותן ונותנין שם פירות: ב"ה שנהגת. לא רלע להעמיד כגון שפתח החנות צולט לתוך הרחצה ויכולה לאכול בלא חזיר דמודה רב דפטור לפי שאין דרך החנות להיות צולט כל כך: דקיימא בקרן זוית. כגון מצוי עקום וכשמנגעת לעקמומיתה קודם שפתנה לזד חצר אוכלת מפתח החנות כנגדה בלא חזיר ובתוך החנות משלמת מה שהזיקה אע"פ שאוכלת בלא חזיר דחצר הניק ממש הו' וצירולמי משני הך פירכא דמפתח החנות חלוצא דרב כגון שהיה חומר טעון גדיים ובשעת עמידתו פטור צואריה ואכלו לפ"ה חטי ששור פטור דלצבי חומר שאוכל בחזיר חשיב קרן ולצבי גדיים דלכלי כי אורחיהו חשיב שן ולפי"ה ר"י צ"ל דכל מה שהגדיים יכולין להגיע ולאכול חשיב רה"ר אפילו לחומר שאין יכול לאכול בלי חזיר כי זה דומק לומר דגבי חומר חשיב חצר הניק ולצבי גדיים שעל גבי חשיב רשות הרבים: ב"י פליגי במקצה מקום בו. שכנס לתוך שלו והניח מקרקעו לצבי רה"ר ולא שהפקיר רשותו דל"כ הו' רה"ר גמור אלא הניח לטעות שם פירותיו אכל כ"ו שאין פירות שם שם רשות לצבי רה"ר להלך שם ומסקינן פלוגתא דרב דאמר דחשיב שן צרה"ר אפילו אין יכולין לאכול בלא חזיר דלא דמי למחזרת צלצבי הרחצה דחייב דלצדי הרחצה הם גבוהים ורחצים ומודלים ממנו ומשום חצר הניק אכל מקלס מקום שוה הוא לרשות הרבים ושמואל אמר חייבת משום שהפירות מונחין ברשותו והו' חצר הניק אף על פי שיש רשות לצהמות לדרוס אכלה: דר"ב סבר בור ברשותו חייב. ולכך פטור דחשיב כמו כורה צור שאם הוחלקה צהמה צהמות פירות חייב הלכך כל הקודם וזה כדן תקלה צהמות הרבים כדפירש

מקום שוה הוא לרשות הרבים ושמואל אמר חייבת משום שהפירות מונחין ברשותו והו' חצר הניק אף על פי שיש רשות לצהמות לדרוס אכלה: דר"ב סבר בור ברשותו חייב. ולכך פטור דחשיב כמו כורה צור שאם הוחלקה צהמה צהמות פירות חייב הלכך כל הקודם וזה כדן תקלה צהמות הרבים כדפירש